

НОВІ НОМІНАЦІЇ РЕАЛІЙ МІСЬКОГО ЖИТТЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ І СЛОВОТВОРЧИЙ АСПЕКТИ

С. М. Єнікєєва, д-р філол. наук, професор;

Д. С. Єнікєєв, студент

Запорізький національний університет,

вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, 69600, Україна

E-mail: saniyazp@mail.ru

Статтю присвячено дослідженню соціолінгвістичних чинників та вербокреативних особливостей номінацій урбаністичних реалій Великої Британії. У статті висвітлено роль соціальних факторів, зокрема, науково-технічної революції кінця ХХ – початку ХХІ століть, що вплинули на збагачення і розвиток англомовного словника урбаністичної лексики. Словотворчий аналіз дозволив виявити шляхи й способи формування нової урбаністичної лексики британського варіанту англійської мови.

Ключові слова: номінація, реалія міського життя, соціолінгвальні чинники, вербокреація.

Феномен «місто» в різних формах його існування є важливим компонентом і ознакою людської цивілізації. Як спосіб організації життєвого простору соціуму та каталізатор економічної, культурної та соціально-політичної еволюції суспільства, місто завжди було і залишається об'єктом дослідження географів, істориків, соціологів, демографів, архітекторів, економістів тощо. З огляду на трансісторичний характер цього цивілізаційного феномену, який спричинює еволюцію мовних картин світу представників різних соціумів, відбиваючись у їхніх лексиконах, дослідження особливостей мовної актуалізації урбаністичних референтів як в синхронії, так і в діахронії відзначається актуальністю. Відтак лінгвісти традиційно зосереджують свою увагу на визначенні етимології урбаністичних найменувань, аналізі шляхів і способів номінації міських реалій, виявленні закономірностей еволюції урбанонімікону (словника урбаністичних номінацій).

Слід зазначити, що нові реалії буття сучасного англомовного світу, або «англосфери» [Bennett, p. 80], які виникли внаслідок науково-технічної революції, соціально-політичних інновацій, глобалізаційних процесів, викликали зміни умов життя представників англомовного соціуму, і, як наслідок, спричинили появу величезної кількості нових номінацій. Зважаючи на сучасне антропоцентричне сприйняття навколишнього світу, вагома частина нових лексичних та фразеологічних одиниць англійської мови співвідноситься з особливостями існування людини в сучасному світі, зокрема, топонімічними параметрами антропоного Буття.

У процесі розвитку й удосконалення культурної свідомості людства, формування та зміни характеру суспільних відносин, утворення держав ускладнювався, урізноманітнювався й арсенал номінацій міських реалій як загальнолюдського, так і етноспецифічного характеру.

Одним з визначальних факторів став процес *урбанізації* (від латинського *urbanus* – міський, *urbs* – місто), під яким розуміють історичний процес зростання ролі міст у розвитку суспільства. Оскільки саме з містами пов'язані основні досягнення кожної з людських цивілізацій, роль урбанізації є важливою для будь-якого суспільства, держави, культури. Сучасний етап розвитку англомовного, зокрема й британського, суспільства відрізняється зростанням міст та мегаполісів, формуванням урбаністичної культури, яка впливає на розвиток і збагачення словникового складу сучасної англійської мови. Проблему урбанізації та її впливу на лексичний склад мови вивчали вітчизняні та зарубіжні науковці [Беленька 1969, 1977; Гак 1977; Гудей 2010, 2011, 2012; Карпенко 1975, 2006; Суперанська 1967, 1985, 2007; Швейцер 2003;

Cameron 1977; Watts 2010]. Наша наукова робота присвячена дослідженню особливостей формування номінативних одиниць, які позначають реалії міського життя Великої Британії.

Дослідження соціолінгвальних і вербокративних особливостей урбаністичних номінацій, які є конституентами англійської картини світу кінця XX – початку XXI століть, набуває актуальності з огляду на підвищений інтерес науковців до встановлення механізмів організації знань у свідомості людини у вигляді конкретних концептів і категорій та до висвітлення особливостей їх вербалізації у сучасній англійській мові. Отже, **актуальність** дослідження зумовлена необхідністю системного дослідження урбанонімів, які збагатили лексикон британського варіанту англійської мови в останні десятиліття, потребою визначення шляхів і способів формування номінативних одиниць на позначення урбаністичних реалій.

Метою наукової праці є виявлення особливостей формування урбанонімів сучасної англійської мови Великої Британії. Для досягнення зазначеної мети слід виконати такі **завдання**:

- визначити поняття «номінативна одиниця», «урбаністична реалія», «урбанонім»;
- виявити соціолінгвальні чинники, що впливають на формування нових урбанонімів у британському варіанті англійської мови;
- охарактеризувати національно-специфічні ознаки урбаністичних номінацій Великої Британії;
- встановити шляхи і способи утворення нової урбаністичної лексики британського варіанту англійської мови.

Об'єктом аналізу є номінативні одиниці на позначення міських реалій та об'єктів Великої Британії.

Предметом дослідження є соціолінгвальні чинники та шляхи і способи утворення урбанонімів британського варіанту англійської мови.

Матеріалом слугував корпус урбаністичних номінацій англійської мови Великої Британії, створений шляхом суцільної вибірки з лексикографічних джерел, енциклопедичної літератури та географічних довідників.

Для досягнення поставленої мети у роботі використовуються такі **методи** наукового дослідження: метод лінгвокультурологічного аналізу для встановлення особливостей ціннісних уявлень британців про соціальні, прагматичні, історико-культурні особливості міст Великої Британії; метод суцільної вибірки для добору та класифікації мовного матеріалу; метод етимологічного аналізу для встановлення походження урбаністичних номінацій; метод словотворчого аналізу для встановлення способів утворення лексичних одиниць, що номінують міські реалії.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному підході до аналізу лексичних одиниць на позначення міських реалій Великої Британії, залучення до наукового вивчення нових номінативних одиниць, що збагатили урбаністичний словник британського варіанту англійської мови.

Ономасіологія, або теорія номінації, є розділом мовознавства, який вивчає механізми та способи найменування об'єктів, процесів, явищ шляхом закріплення за певним мовним знаком ментального образу певного об'єкту, процесу, явища. Визначаючи об'єкт і предмет дослідження ономасіології, О. С. Кубрякова зауважує, що цією наукою вивчаються одиниці мови з точки зору їхньої здатності виконувати номінативну й репрезентативну функції й, зокрема, досліджуються питання номінативної техніки та способи формування одиниць номінації різного мовного статусу (слів, словосполучень, речень), різної довжини та структури, а також неоднакових за способом представлення дійсності в мовних знаках (наприклад, мотивовані / немотивовані знаки) [Кубрякова 1990, с. 345].

Сучасне мовознавство трактує ономасіологію як вчення про процеси найменування словом певних понять, а також як дослідження усієї номінативної

діяльності у мові, яка відбиває результати пізнавальної діяльності її носіїв. Під терміном «номінація» розуміють позначення предметів за допомогою мовних одиниць, зазвичай слів або словосполучень. До речі, у цьому виявляється етимологічне значення цього терміну, адже *nominatio* (латин.) – це «найменування, нарікання ім'ям». Саме тому В. Г. Гак вважав номінацію процесом і результатом найменування, при якому мовні елементи співвідносяться з об'єктами, які вони позначають [Гак 1977, с. 230].

Отже, результатом номінативної діяльності носіїв певної мови є створення номінативної одиниці – вираженого мовним знаком (словом або словосполученням) поняття як образного відбиття свідомістю певного об'єкта буття. Слід підкреслити, що номінативні одиниці мови є одночасно носіями й джерелами національно-культурної інформації, ідентичної для представників певного етносу [Шакирова 2013, с. 248]. На думку Є. М. Верещагіна і В. Г. Костомарова, навколо кожного слова складається цілий комплекс всіляких відомостей, які актуалізуються у свідомості залежно від комунікативних потреб. Ці знання зберігаються в пам'яті людини й колективу, але «їхня актуалізація залежить від потреб, необхідності в них й відбувається не одночасно, а послідовно» [Верещагин 1983, с. 55–57]. Таким чином, номінативна одиниця – це виражений словом або словосполученням результат номінативної діяльності носіїв певної мови, який ґрунтується на встановленні асоціативних зв'язків між мовним знаком і поняттям, що є образом певних схожих об'єктів дійсності. Номінативна одиниця є носієм і джерелом національно-культурної інформації, яка історично закріплена за відповідним мовним знаком.

Значення слова та його здатність називати (тобто номінативна функція) зароджуються в актах номінації. Номінація є процесом найменування, під час якого мовні одиниці співвідносяться з об'єктами дійсності, що ними позначаються. У номінації розрізняють три сторони: 1) об'єкт найменування; 2) суб'єкт, який здійснює номінацію; 3) мовні засоби, серед яких відбувається вибір [Никитин 1983, с. 105–106].

Так, об'єктом номінації можуть бути окремі поняття, предмети, ознаки (*house, street, London*), предмет з його ознаками (*The Lonon Eye, Stratford-upon-Avon*), ціла подія (*traffic jam, city power outage*).

На думку науковців, актом первинної номінації, або, як її ще називають, немотивованої, початкової, прямої, зазвичай вважають утворення абсолютно нової лексичної одиниці. До немотивованих номінацій лінгвісти відносять лексичні найменування, що втратили свою первинну етимологію, звуконаслідувальні слова, знакову символіку. Мотивованими називають одиниці вторинної номінації, яка здійснюється шляхом переосмислення слів, які вже існують у мові [Кубрякова 1988, с. 149; Теля 1981, с. 117]. Серед значень одиниць вторинної номінації В. М. Теля виділяє номінативно-похідні, які характеризуються непрямим відображенням об'єкта позамовної дійсності (наприклад, *ghostscraper, skyscraper, robotic eyes*) та опосередковано-похідні, що у своєму прямому, первинному значенні співвідносяться з іншим об'єктом (наприклад, *coliseum, tower building, turnstyle*) [Теля 1981, с. 118].

Природна особливість будь-якого урбаноніма – здатність вказувати на об'єкт, тобто на певну міську реалію, однак окрім посилання на об'єкт у цих номінативних одиниць спостерігається також пов'язаність з характеристикою об'єкта, ідеологією та експресивною забарвленістю. На думку В. Д. Беленької, під час найменування відбувається не лише денотація, указування на об'єкт, але й конотація – внесення додаткових значень, забарвлень. Такі назви, на переконання дослідниці, сприймаються належним чином з огляду на те, що вони узгоджені з традиціями та культурними поглядами носіїв мови, незалежно від етимології та відповідності чи невідповідності цих слів об'єктові, який вони називають [Беленькая 1969, с. 18].

Наприклад, первинне значення урбаноніма *Oxford Street* в Лондоні – «дорога, що веде до Оксфорда» є давно втраченим. Сучасними англійцями ця назва сприймається або як орієнтир – «центральна вулиця міста» або «фешенебельна торговельна

вулиця». Для сучасних лондонців *Fleet Street* – це «вулиця газетних редакцій», а не «вулиця, названа на честь річки», яка колись там протікала. Серед інших назв вулиць, що втратили свою первинну мотивацію, можна також назвати *Chancery Street* – провулок, де розташовані офіси адвокатів, *Downing Street* – вулиця, на якій міститься офіційна резиденція прем'єр-міністра Великої Британії, *Savile Row* – вулиця, де розташовані ательє модних кравчинь, *Great Portland Street* – вулиця, на якій містяться відомі автомобільні центри, *Piccadilly Circus* – площа театрів, *Lester Square* – площа, на якій розташовано кінотеатри. Переосмислення значення у процесі вторинної номінації відбувається у відповідності до існуючих у мові механізмів семантичної деривації – метафори, метонімії, функціонального переносу тощо.

Таким чином, первинною або немотивованою, номінацією є акт утворення абсолютно нової лексичної одиниці. До немотивованих номінацій належать лексичні найменування, що втратили свою первинну етимологію, звуконаслідувальні слова, знакову символіку. Мотивованими називають одиниці вторинної номінації, яка здійснюється шляхом переосмислення значення слів, які вже існують у мові.

Урбаноніми представлено як загальними, так і власними назвами. У той час як загальні назви позначають як цілі класи подібних один одному предметів та окремих представників цих класів, власні назви номінують індивідуальні, унікальні об'єкти Буття. Загальні назви – це слова, що позначають назву (загальне ім'я) цілого класу предметів та явищ, що мають певний загальний набір ознак, які називають предмети чи явища за їх належністю до такого класу, проте самі собою не містять якоїсь вказівки на цей клас (наприклад, *flat, hotel, megacity, park, traffic lights, restaurant, street*). Власні назви виокремлюють певний об'єкт з класу йому подібних, підкреслюючи його унікальність (наприклад, *Adam Street, Corinthia Hotel, Globe Restaurant, Hyde Park, Rathbone Hotel, Victoria Station, Heathrow Airport, Westminster Abbey*). Дослідженням власних назв займається ономастика.

Одним з актуальних завдань ономастики є аналіз мовних особливостей власних назв. За об'єктами номінації А. В. Суперанська, та інші [Суперанська 1967, 1973, 1985; Беленькая 1969; Бондалетов 1983; Жучкевич 1980; Карпенко 1975; Музя 2002; Посацький 2011] пропонують класифікувати власні назви на такі розряди: 1) імена, прізвища, прізвиська, псевдоніми людей та клички тварин; 2) назви географічних об'єктів; 3) імена богів і божеств; 4) назви астрономічних і космічних об'єктів; 5) назви свят; 6) назви газет, журналів, художніх творів; 7) назви готелів; 8) назви транспортних засобів; 9) назви підприємств, фірм, компаній.

Назви географічних об'єктів вивчає топоніміка (від др.-грецьк. *τόπος (topos)* – місце і *ὄνομα (onoma)* – ім'я, назва). Ця наука зосереджує свою увагу на вивченні географічних назв, їхнього походження, значення, розвитку, сучасного стану, написання й вимови. Топоніміка сформувалася на базі трьох галузей знань: географії, історії та лінгвістики. Основна функція топонімів – назв географічних об'єктів – фіксація певного місця на поверхні Землі.

Залежно від характеру географічного об'єкта, що номінується, топоніми поділяються на різні класи: хороніми – назви великих географічних регіонів, країн, континентів (наприклад, *Africa, Antarctic Continent, Australia, Canada, Great Britain, the United States of America*), ойконіми – назви населених пунктів (наприклад, *Cuxton, Buttsole, Five Oaks, Little Rock, Quezon City*), астіоніми – назви міст (наприклад, *London, Manchester, Leeds, York*), гідроніми – номінації водних географічних об'єктів (наприклад, *the Mediterranean Sea, the Mississippi, the Pacific Ocean, Ontario Lake, the Thames*), дрімоніми – назви лісів (наприклад, *Delamere Forest, Kielder Forest, Sherwood*), ороніми – назви гір (наприклад, *the Andes, the Appalachians, Everest, Kilimanjaro*), урбаноніми – номінації певних об'єктів, розташованих у місті (наприклад, *Brighton Beach, Brooklyn, Soho*) годоніми – назви вулиць (наприклад, *Baker Street, Downing Street, the Strand, Wall Street*), агороніми – назви майданів (наприклад, *Trafalgar Square, Piccadilly Circus, Red Square*), дромоніми – назви шляхів сполучення (наприклад, *Eurotunnel, Fosse Way, Ickniel Way, Broxden*

Roundabout). У нашій науковій роботі ми розглядатимемо термін «урбанонім» ширше, ніж пропонується, залучивши до кола досліджуваних лексем не лише номінації об'єктів інфраструктури британських міст, але й слова, що класифікуються як астіоніми, годоніми, агороніми, дромоніми.

Таким чином, урбанонім є одиницею топонімичного словника, який є найменуванням будь-якої міської реалії.

Номінативні одиниці відрізняються за своєю структурною будовою. Як вже зазначалося, мовним втіленням номінацій є слова і словосполучення. М. В. Нікітін розрізняє лексичні та препозитивні номінації, останні представлені словосполученнями і реченнями [Никитин 1983, с. 105]. Досліджуючи географічні назви, О. В. Суперанська, поділяє корпус аналізованих лексем на одно- та багатослівні. У першій групі вона виділяє прості (непохідні та похідні) і складні назви. Багатослівні найменування представлені словосполученнями, компоненти яких пов'язані сурядним, підрядним або предикативним типом синтаксичного зв'язку [Суперанская 1973, с. 41-108]. В. Д. Беленька пропонує поділяти топоніми за структурними особливостями на прості (одноосновні), складні (композиції) та складені [Беленькая 1965, с. 7]. Погоджуючись з існуючими підходами до структурної класифікації номінацій, пропонуємо виділити серед урбаністичних одиниць два головні типи: 1) однослівні найменування та 2) багатослівні найменування.

У якості однослівного урбаноніма можуть виступати:

а) непохідні слова, що є однокореневими лексемами, наприклад, *hotel, lift, metro, port, Strand, store, street, tram, York*;

б) похідні слова, які представлено найменуваннями-композиціями, наприклад, *backstreet, bridge-town, carport, downtown, footbridge, gasbar, Greenwood, marketplace, Oakfield, railway, storehouse, streetlamp, streetlight, taxi-cab, tramway, underground, warehouse*, афіксальними дериватами: *ghettoization, giantism, hypermarket, parking, megacity, megapolis, microcar, minibus, minicar, minimall, nightclub, supercar, supermarket*, телескопізмами, наприклад, *cinoplex* (< *cinema* + *complex*), *cityscape* (< *city* + *landscape*), *motel* (< *motor* + *hotel*), *mobot* (< *mobile* + *robot*), *robonaut* (< *robot* + *cosmonaut*), *robocar* (< *robot* + *car*), *snakebot* (< *snake* + *robot*), *travelcade* (< *travel* + *cavalcade*), *walkalator* (< *walk* + *escalator*), тощо.

Слід зазначити, що ряд афіксальних топонімичних назв містять у своєму складі специфічні суфікси, *-bury, -chester, -ham, -mouth, -pool, -ton, -set, -wich* із загальним значенням «населений пункт, ділянка місцевості, рельєф, об'єкт на місцевості», наприклад, *Alfriston, Blackpool, Birmingham, Brighton, Canterbury, Casterbury, Dorset, Falmouth, Greenwich, Ipswich, Liverpool, Norwich, Nottingham, Manchester, Plymouth, Shrewsbury, Somerset, Southampton*. Вищезазначені суфікси мають історичний характер і не вживаються у сучасній англійській мові для формування нових слів.

Багатослівні урбаноніми складаються з двох та більше лексем, які разом утворюють сталу номінативну одиницю. Основна маса складених урбанонімів – це двослівні найменування, які можуть складатися 1) з власного імені і загальної назви, 2) з двох загальних назв, що разом утворюють власну назву.

Так, наприклад, у назвах лондонських вулиць часто зустрічаються загальні іменники *alley, bridge, circle, cross, hill, lane, row, path, square, street, estate, wall*, які приєднуються як до загальних назв, так і до власних імен (антропонімів, урбанонімів або топонімів), наприклад, *Arnold Circle, Belmont Circle, Brooksby Street, Cambridge Circle, Ditch Alley, Eccleston Bridge, Finsbury Square, Glasshouse Alley, Hatton Wall, London Wall, Outer Circle, Long Lane, Mozart Street, York Square, High Bridge, Playdell Estate, Warwick Lane*.

В окрему групу можна виділити двочленні урбаноніми, перший елемент яких виражений іменником у присвійному відмінку, наприклад, *King's Crescent, Offa's Mead, Queen's Road, Prince's Close*. Окрім того існують назви вулиць, створені за

моделлю 'Ordinal Numeral + Noun', наприклад, *First Avenue, First Street, First Walk, First Way, Second Way, Third Way, Eighth Avenue*.

Тричленні урбаноніми є, як правило, сполученням загальних або власних іменників, прикметників чи числівників зі словами, що мають узагальнене значення «дорога, шлях, об'єкт або рельєф місцевості» [Беленькая 1977, с. 56]. Наприклад, *Watt Tyler Road, Lord Napier Place, Mile End Place, Five Elms Road, Robin Hood Lane, West Cross Route, White House Yard*. Серед британських урбанонімів зустрічаються чотири- та навіть п'ятисловні номінації, наприклад, *Old Deer Park Garden, West India Dock Wall Road*. Кількісно вони значно поступаються двослівним урбанонімам, оскільки, на нашу думку, є менш комунікативно зручними, ніж однослівні або двослівні найменування.

Отже, за структурними ознаками урбаноніми поділяються на два типи: однослівні та багатослівні найменування. Однослівні, у свою чергу, поділяються на прості (непохідні) та похідні (композиції, афіксальні деривати, телескопізми, скорочення тощо). Багатослівні урбаноніми можуть складатися з двох і більше членів, зв'язаних між собою певним типом синтаксичного зв'язку.

Урбанізація стала однією з головних рис сучасного життя. Урбанізацією (від. лат. *urbanus* – "міський") називають соціально-економічний процес зростання міст, міського населення, поширення міського способу життя на все суспільство [Блашук 2010, с. 210]. Історики вважають, що процес урбанізації пройшов три стадії: 1) від виникнення міст у період з XVIII-XVII тисячоліття до н.е. до XVIII століття н.е. (найбільші міста цього часу мали лише до 100 тис. населення); 2) кінець XVIII – початок XX ст. (відбувалося швидке зростання населення та розмірів міст); 3) метрополізація (зосередження людей, політичних, економічних і культурних установ у містах протягом XX ст.) [Перчик 1999, с. 24].

Процес урбанізації супроводжується природним зростанням міського населення, перетворенням сільських населених пунктів на міські, формуванням великих приміських зон. Саме тому довгий час під урбанізацією розуміли саме процес міграції сільського населення до індустріальних міст. Проте, починаючи з 60-х років XX ст. цим терміном стали також називати забудову та реконструкцію окремих районів міста. Урбанізація, яка на території Великої Британії розпочалася ще з часів Римської імперії, є потужним механізмом соціального, економічного та культурного розвитку цієї країни. Розвиток міст, міських комунальних та транспортних інфраструктур, архітектурного дизайну впливають на розвиток словника урбаністичних номінацій, збагачуючи його новими одиницями.

Формування і розвиток міст Великої Британії супроводжувався творенням лексичних і фразових номінацій міських реалій, які увійшли до лексики англійської мови. Лексичні та фразові урбаноніми є загальними та власними іменами, фонд яких постійно змінюється та оновлюється. Так, за розміром та рівнем розвитку міст, вони можуть номінуватися як *city, burg, cosmopolis, megapolis, metropolis, municipolis, town*, частини і райони міста *borough, central city, edge city, garden city, core city, inner city, middle town, conurbation, urban sprawl, exurb, suburb, suburbia*.

Міське планування у Великій Британії називають *town planning, civil engineering, greenfield planning, landscape planning, zoning design, purpose-built, ribbon development*. Об'єкти громадського користування, розміщені на вулицях англійських міст, мають назви *bollard, bus lane, chevron, crosswalk, filter, hoarding, lamppost, milestone, pedestrian crossing, pelican crossing, reflector, roadblock, signpost, stop sign, stoplight, streetlight, thoroughfare, traffic cone, traffic light, yellow line, zebra crossing*.

Цікаво, що вулиці та дороги називають лексичними та фразовими одиницями як англійської мови походження, наприклад, *carriageway, drag, drive, freeway, high road, highway, pass, pike, road, roadway, thruway, turnpike*, так і запозиченнями з французької мови, наприклад, *avenue, boulevard, causeway*.

Слід зазначити, що словник урбанонімів поповнюється не лише за рахунок назв нових реалій, але й у результаті уточнення та специфікації аспектів давно існуючих

урбаністичних явищ. Так, наприклад, для номінації міських ринків використовувалася лексема *marketplace*, синонімами до якої у сучасній англійській мові стали слова та фрази *bring-and-buy sale area*, *business center*, *commerce place*, *free trade market*, *trading post*, *precinct*, *shopping area*, *trade fair place*. У результаті впровадження комп'ютерних технологій під час здійснення торговельних операцій з'явилися неологізми *e-tail*, *ebay*.

Урбанізований ландшафт міст Великої Британії формують будівлі, мости, різноманітні пам'ятники архітектури. Чимало номінативних одиниць, що позначають величні будівлі, було створено за участю слова *tower*, яке у сучасній мові позначає не лише башту або цитадель, але й телевізійну вежу, хмарочос, високий будинок, наприклад, *cell phone tower*, *communications tower*, *BREN Tower*, *lightning rod tower*, *drop tower*, *parachute tower*, *rock climbing tower*, *travel tower*.

Міський пейзаж (*cityscape*) прикрашають і мости через річки та протоки. Прототипами сучасних мостів були примітивні конструкції, перекинуті через водойми дерев'яні колоди – *beam bridge*, *log bridge*. В епоху середньовіччя стали будувати мости з каменю (наприклад, *Arkadiko Bridge*). З XVI ст. особливо популярними стали аркові мости (наприклад, *Pulteney Bridge*) та підвісні мости (*rope bridges*, *suspension bridges*). У XVIII ст. увагу конструкторів було сфокусовано не лише на практичному призначенні мостів, але й на дизайні конструкцій, про що свідчать назви типів мостів *timber bridges*, *cast iron bridges*, *wrought iron bridges*. У XIX ст. внаслідок розвитку міської інфраструктури почали будуватися *welded road bridges* та *draw bridges*. Серед сучасних типів мостів є такі, що названі за особливістю їхньої конструкції: *arch bridge*, *cantilever bridge*, *cable-stayed bridge*, *draw-decked bridge*, *bridge*, *fixed bridge*, *movable bridge*, *truss bridge*, *tied arch bridge*, *suspension bridge*, *viaduct*, або призначенням: *aqueduct*, *bridge-restaurant*, *footbridge*, *pedestrian bridge*, *road-rail bridge*, *storstrom bridge*, *suicide bridge*.

Таким чином, британський словник урбанонімів є системою, що розвивається й удосконалюється в результаті еволюції міст, їхньої комунальної і транспортної інфраструктури. Поява нових реалій міста і модифікація існуючих спричинюють появу нових номінативних одиниць. Сучасний британський урбанімікон розвивається під впливом науково-технічної революції, зокрема, інформаційної.

Розвиток словника англійської мови відбувається двома шляхами: за рахунок власних ресурсів та в результаті запозичення. На базі власного мовного матеріалу, використовуючи різні способи словотворення або фразотворення, носії англійської мови створюють нові номінативні одиниці, зокрема урбаноніми. Основними способами словотворення, які ведуть до створення нової за змістом і за формою слова, є основоскладання, афіксація, абрєвіація, телескопія. У результаті семантичної деривації та конверсії формується нове лексичне або граматичне значення вже існуючого у мові слова.

Як свідчать наші спостереження, найпродуктивнішими способами формування урбаністичних номінацій в британському варіанті англійської мови є морфологічні способи вербокреації та семантична деривація. Що стосується запозиченої урбаністичної лексики, то вона складає порівняно менший відсоток від загальної кількості урбанонімів і представлена лексичними одиницями, які вже давно функціонують в англійській мові. Вони вже пройшли належну семантичну, фонетичну, графічну, граматичну адаптацію і закріпилися в англійській мові Британії як реєстрові (словникові) одиниці. Серед запозичень можна виділити групу лексем, запозичених колись з латинської мови, наприклад, *aqueduct* – акведук, водопровід, канал, *arcade* – аркада, *arena* – арена, кругла сцена, *architecture* – архітектура, будівництво, дизайн, *asphalt* – асфальт, асфальтове покриття доріг, *coliseum* – великий стадіон, *gallery* – галерея, балкон, *museum* – музей.

Французька мова стала джерелом запозичення таких англійських урбанонімів, як *apartment* – квартира, апартаменти готелю, *barrack* – халупа, навіс, казарма, *belvedere* – бельведер, відкрита галерея на верхньому поверсі будинку-котеджу, *bistro* –

маленький ресторан, *boulevard* – бульвар, *boutique* – бутік, модний магазин, *bureau* – бюро, відділ, *cabaret* – кабаре, ресторан, шинок, *cabriolet* – автомобіль, таксі, *café* – кафе, кав'ярня, *chamber* – зал, палата, конференц-зал, адвокатська контора, *chateau* – замок, *cottage* – котедж, хата, *dépanneur* – магазин, *dépôt* – склад, депо, залізнична станція, *esplanade* – еспланада, набережна, уздовж якої люди можуть гуляти, *fountain* – фонтан, *garage* – гараж, *kiosk* – будка, кіоск, *pavilion* – павільйон, корпус, *restaurant* – ресторан.

З італійської мови до словника урбанонімів британського варіанту англійської мови були запозичені такі одиниці, як *casino* – казино, *fresco* – фреска, *opera* – будинок оперного театру, *piazza* – веранда, площа, *pizzeria* – піцерія, *plaza* – площа, *studio* – кіностудія, малярня, радіостудія, телестудія.

Отже, головними джерелами запозичення слів, що у різні часи поповнили урбаністичний словник британського варіанту англійської мови слугували латинська, французька та італійська мови.

Одним з найпродуктивніших способів творення урбанонімів сучасної англійської мови є словоскладання (за іншою термінологією – основокладання). Словоскладання відбувається головним чином за такими моделями: 1) N + N (іменникова основа + іменникова основа), наприклад, *airport*, *aircar*, *bridgehouse*, *bridge-town*, *bridge-train*, *boathouse*, *coffee-house*, *crosswalk*, *footbridge*, *footpass*, *expressway*, *gasbar*, *motorcoach*, *nightclub*, *marketplace*, *motorway*, *railway*, *tramway*, *sidewalk*, *skyline*, *streetlamp*, *streetlight*, *streetcar*, *taxicab*, *teahouse*, *water-tower*; 2) V + N (дієслівна основа + іменникова основа), наприклад, *drawbridge*, *runway*, *stoplight*, *wasteland*; 3) Adj + N (прикметникова основа + іменникова основа, наприклад, *bigfoot*, *fastback*, *freeway*, *greenhouse*, *highway*, *public-house*. Слід зазначити, що основокладання є найпродуктивнішим способом утворення урбанонімів, що підтверджує загальномовну тенденцію.

Продуктивним способом творення урбанонімів є також афіксація. Важливо зазначити, що нові слова формуються як за участю традиційних афіксів (*-er*, *-ing*, *-ism*, *-ment*), так і нових словотворчих елементів (*cyber-*, *-bot*, *e-*, *i-*, *mega-*, *nano-*, *robo-*, *super-*). Так, наприклад, суфікс *-er* використано для створення таких урбанонімів, як *banner* – банер, *gritter* – піскорозкидач, *pedester* – пішохід, *sleeper* – спальне місце; суфікс *-ing* зустрічається у складі таких урбанонімів, як *building* – будівля, *crossing* – перехрестя, *parking* – парковка; суфікс *-ism* створює абстрактні іменники, наприклад, *giantism* – інтенсивне зростання міст у ширину та висоту, *urbanism* – розвиток матеріального та культурного життя міста; суфікс *-ment* зустрічається у складі таких урбанонімів, як *allotment* – ділянка землі, що віддається в оренду, *basement* – підвальне приміщення, цокольний поверх.

Науково-технічна революція вплинула на розвиток британських міст, і, як наслідок, створення номінативних одиниць, що називають нові реалії міського життя. У формуванні неологізмів-урбанонімів активну участь беруть нові словотворчі елементи, наприклад, префікс *cyber-*, що має значення "комп'ютеризований" (*cyberbank*, *cybercafé*, *cyberpub*, *cybercasino*, *cybercenter*, *cybercity*, *cyberclinic*, *cybercollege*, *cyberindustry*, *cybermall*, *cyberplaza*, *cybermarketplace*, *cyberphone*, *cyberschool*, *cyberville*), префікс *e-* має значення "комп'ютеризований; той, що здійснюється через мережу Інтернет" (*e-mall*, *e-company*, *e-lancer*, *e-partment*, *e-sourcing*), префікс *eco-* у значенні "екологічно безпечний" (*eco-city*, *ecopolis*, *eco-speedster*), префікс *mega-*, значення якого "надзвичайно великий" (*mega-agency*, *megabank*, *megabanker*, *megabookstore*, *megabuilding*, *megacarrier*, *megacity*, *megaconcert*, *megafirm*, *megahotel*, *megaproject*, *megarestaurant*, *megashow*, *megastore*, *mega-theme-park*). Слово *robot* стало джерелом для створення як префікса *robo-* (*robocall*, *robocar*, *robocop*, *robophone*) так і суфікса *-bot* (*aerobot ballbot*, *chatterbot*, *fembot*, *homebot*, *nanobot*, *snakebot*). Продуктивним префіксом, що бере участь у творенні урбанонімів, є *super-* (*supercar*, *supermarket*, *superway*, *supershow*, *superstore*, *superzoo*).

Серед англомовних урбанонімів зустрічаються лексеми, створені способом телескопії. Такі лексичні одиниці є компактними номінативними засобами (мінімальна форма актуалізує максимальну інформацію) і зручними для комунікації словами. Зазвичай, телескопізм утворюється внаслідок компресії форми двох твірних слів, значення якого визначається сумою значень його вихідних конститuentів. Так, телескопізмами є такі урбаноніми, як *autotrain* (*automobile* + *train*), *cafetorium* (*café* + *auditorium*), *cashomat* (*cash* + *automat*), *cinerama* (*cinema* + *panorama*), *Europlug* (*Europe* + *plug*), *gastropub* (*gastronomy* + *pub*), *laundromat* (*laundry* + *automat*), *Mercambulance* (*Mercedes* + *Ambulance*), *motel* (*motor* + *hotel*), *boatel* (*boat* + *hotel*), *plexipave* (*plexiglass* + *pavement*), *travelcade* (*travel* + *cavalcade*).

Урбаноніми утворюються також способом абрєвіації – скорочення (усічення основи) твірних слів. Абрєвіатури бувають простими та складними. Просту абрєвіатуру утворює усічення, коли у результаті усічення фрагмент слова починає функціонувати як самостійна лексична одиниця, повністю зберігаючи значення вихідного слова. Наприклад, слово *bike* є саме такою простою абрєвіатурою, створеною у результаті усічення лексеми *bicycle*. Серед урбанонімів до простих абрєвіатур належать слова *ad* (<*advertisement*), *bus* (<*omnibus*), *cam* (<*camera*), *lab* (<*laboratory*), *gym* (<*gymnasium*), *burb* (<*suburb*), *limo* (<*limousine*), *plane* (<*aeroplane*), *taxi* (<*taxicab*), *zoo* (<*zoological garden*).

Складні абрєвіатури утворюються на базі словосполучень у результаті усічення слів та складання їхніх початкових літер. Наприклад, *AVI* < *automatic vehicle identification* – сенсорний пристрій на автодорозі, що надає інформацію про рух транспорту; *BBC* < *British Broadcasting Corporation* – британська телерадіомовна компанія, *BUMS* < *British Urban Music Scene* – британська міська музична сцена, *BUMS* < *Birmingham University Metallurgical Society* – металургійне товариство Бірмінгемського університету, *CSC* < *Cities Sports Connection* – асоціація міських спортивних гуртів, *LBOB* < *London Borough Of Barnet* – лондонський район Барнет, *NGC* < *Next Generation City* – місто наступного покоління, *UA* < *Urban Area* – територія міста, *UC* < *Urban Council* – міська рада.

Таким чином, способи творення британських урбанонімів повністю відповідають загальномовній тенденції превалювання основокладання, афіксації, телескопії та абрєвіації над іншими способами словотвору.

Серед номінацій на позначення міських реалій спостерігається два головні способи найменування залежно від прагматичних намірів авторів цих номінацій: конкретно-образне та асоціативно-образне [Беленькая 1977]. Якщо наміром номінатора є бажання привернути увагу носіїв мови шляхом їхнього інформування про конкретний вид послуг, про призначення міського об'єкта (наприклад, *Archeological Research Foundation*, *Royal Court of Justice*, *Royal Academy of Music*, *Royal Central School of Speech and Drama*, *Odeon Cinema*), про адресу його розташування (наприклад, *Cambridge Theatre*, *Edinburgh Festival Theatre*, *London South Bank University*, *Scottish Digital Network*), він користується конкретно-образним типом номінації.

Семантика таких номінативних одиниць досить вичерпно інформує про характер діяльності та призначення установ, що називаються. Конкретно-образні номінації зазвичай містять компоненти, які є ключовими у складі фрази і вказують на клас об'єкту інфраструктури (*garden*, *network*, *park*, *road*, *station*, *way*), установи (*academy*, *bank*, *court*, *museum*, *theater*, *school*), будівлі (*bridge*, *building*, *hotel*), події (*festival*, *exhibition*).

Асоціативно-образні номінації представлено у мові лексемами і фраземами, які утворилися у результаті метафоричної або метонімічної трансформації значення існуючих у мові слів і виразів. Так, Лондон часто називають *The Big Smoke*, тим самим підкреслюючи характерну для столиці Великої Британії та величезного мегаполіса загазованість. Назва найбільшого з п'яти дзвонів Вестмінстерського палацу в Лондоні та назва годинника і Годинникової вежі в цілому *Big Ben*

виникла внаслідок асоціації споруди з куратором її будівництва – сером Бенджаміном Холлом, людиною високого зросту.

Метафора – це перенесення назви з одних предметів, явищ, дій, ознак на інші на основі подібності між ними. Наприклад, назва найбільшого у світі колеса огляду *London Eye* утворилася внаслідок асоціації форми споруди з оком, з одного боку, та за призначенням цього атракціону – оглядати місто з висоти, з іншого. Виставковий центр набув назви *Millennium Dome*, яке відбиває форму будівлі – наявність куполу, та її призначення – розміщення виставки *Millennium Experience*, приуроченої до святкування настання третього тисячоліття. Метонімія (грец. μετανομία – перейменування) – це слово, значення якого переноситься на найменування іншого предмета, пов'язаного з властивим для цього слова предметом за своєю природою. Так, лондонська підземка, відома серед народу як *tube* – "труба". Вторинна номінація метрополітену ґрунтується на асоціації тунелів метро з трубопроводом. Назва відомого британського автобусу *double decker* виникла в результаті метонімічного переносу якості транспортного засобу (наявність двох поверхів) на увесь об'єкт номінації.

Таким чином, залежно від прагматичних намірів авторів цих номінацій найменування міських реалій бувають конкретно-образними та асоціативно-образними. Механізмами утворення останніх слугують метафора та метонімія.

У сучасному англомовному урбанізованому світі культурне життя суспільства стало одним з рушійних сил популяризації міст. Університети, бібліотеки, театри, кінотеатри, музеї, парки, художні галереї, міські розважальні заходи реалізують *urban culture* у стилі життя та мовленні міського населення. Класифікація лексичних одиниць на позначення культурно-специфічних реалій міста дозволяє виявити характерні для британського варіанту англійської мови тематичні групи урбаністичних номінацій. Британські урбаноніми, пов'язані із соціально-культурною діяльністю населення Об'єднаного Королівства можна поділити на такі групи:

1. Урбаноніми з референцією до авторитетних постатей та подій. До них належать номінації на позначення закладів державної та національної значущості, наприклад, *Admiral Arch, Victoria Tower, Andrew W. Mellon Auditorium, Royal Arsenal, Royal Artillery Barracks, Royal Courts of Justice, Queen's Remington Carriage Museum, St. James Theatre, Bruce Manson Centre, Russell Square*. Заклади релігійного спрямування часто отримують свої назви від імен святих покровителів, сподвижників, фундаторів, меценатів, на честь яких названо храми та церкви, наприклад, *St Margaret, St Mary, St Paul's Cathedral, St Peter and Paul, All Saints, Christ Church, John Keble Church, St Andrew, St James, St John, St John's Church, St John the Baptist, St John the Evangelist, St Jude, St Mark, Holy Trinity*. Серед назв релігійних установ є чимало номінацій метафоричного характеру, наприклад, *Our Lady of the Rosary, Our Lady of the Angels, Our Lady of Perpetual Help*, в яких згадується Діва Марія.

Імена святих, відомих британців часто зустрічаються у назвах лікарень, навчальних та виховних закладів, наприклад, *Archbishop Tenison's School, Elizabeth Garrett Anderson School, Hospital of St John and St Elizabeth, St Thomas Hospital, St Charles Hospital, St Mary Hospital, St John's Therapy Centre, Barnet, Enfield and Haringey Mental Health Trust, Princess Grace Hospital, Queen Charlotte's Hospital, Queen Mary University of London, Lilian Baylis Technology School, Victoria and Albert Museum*. Прагнення ушанувати святих, відзначити благородні справи благодійників і піклувальників, щедрих меценатів реалізується у номінаціях урбаністичних об'єктів.

Імена авторитетних постатей вживаються для номінації свят національного масштабу, наприклад, *Queen's Birthday at Buckingham Palace, the Charles Regatta, Nelson Art Festival*, з метою викликати у британців та гостей зацікавлення присутністю титулованих осіб, на які зроблено посилання у назвах заходів.

2. Урбаноніми з референцією на географічні об'єкти використовуються для номінації установ та подій історичного значення, які з часом набули освітньо-розважального характеру, наприклад, *the British Museum, Buckingham Palace, Cuba*

Street Carnival, Otago Festival of the Arts, Queenstown Winter Festival, Suothern Lakes Festival of Colours.

3. Урбаноніми, зі згадуванням розташованих поблизу об'єктів, наприклад, *Beckenham Palace Park, Bloomfield Road Stadium, Pride Park Stadium, Central Park Hotel, Chelsea and Westminster Hospital, the Darlington Arena, Green-town Hospital, Dorset Square Hotel, Central Park Hotel, Newham University Hospital, Great Ormond Street Hospital, Goodison Park Stadium, London Bridge Hotel, Town Youse Hotel, Piccadilly Arcade, St. James' Park Stadium, Stamford Bridge, Villa Park Stadium.*

4. Урбаноніми, до складу яких входять елементи з референцією на ознаки та властивості об'єкту номінації, наприклад, *Bushy Park, Green Park, the Crystal Palace, Rose Garden, Chocolate Show, Wave House, Pearl Restaurant, Smokehouse Restaurant.*

5. Урбаноніми з компонентом, що вказує на етнічну належність, національно-культурну значущість, державну цінність, наприклад, *British Museum, British Library, Britannia Stadium, National Portrait Gallery, the National Gallery, Royal Museum, the National Maritime Museum, Royal Armouries Museum, Royal Opera House, the Theatre Royal, the Royal College of Nursing, New Forest National Park, South Downs National Park.*

6. Урбаноніми, що містять вказівку на певну сферу занять, галузь професійної діяльності британців, наприклад, *the Bard Music Festival, British Broadcasting Corporation, the Royal Air Force Museum, the National Crafts Museum, Cinema Museum, the Courtly Craft & Textiles Gallery, the Building Center, Lord's Cricket Ground, the Museum of Domestic Design and Architecture, London Wall Bar and Kitchen, the Museum of Bath Architecture, Museum Of Contemporary Art, Fashion and Textile Museum, the Photographers' Gallery.*

Таким чином, аналіз номінативних одиниць, що позначають міські реалії, дозволив нам переконатися, що переважна їх більшість була створена за правилами вторинної номінації: 1) національно-марковані урбаноніми є, здебільшого, дво- та багаточленними сполученнями; 2) вони утворюються на базі загальних урбанонімів (*cathedral, gallery, hotel, hospital, museum, palace, park, theatre, stadium*); 3) номінативну «унікальність» фразовим урбанонімам надають компоненти, які вказують на місце розташування, на осіб, що є видатними релігійними, політичними, державними діячами, доброчинцями й меценатами, підкреслюють національно-культурну значущість та масштабність об'єкта, що номінується.

Висновки: Розвиток міст, міських комунальних та транспортних інфраструктур, архітектурного дизайну впливають на розвиток словника урбаністичних номінацій, збагачуючи його новими одиницями. Інтенсифікація зростання міст у XX – початку XXI століть вплинула на розвиток системи англомовних номінативних утворень на позначення міських реалій. Британський словник урбанонімів є системою, що розвивається й удосконалюється в результаті еволюції міст, їхньої комунальної і транспортної інфраструктури. Поява нових реалій міста і модифікація існуючих спричинюють появу нових номінативних одиниць. Сучасний британський урбанімікон розвивається під впливом науково-технічної революції, зокрема, інформаційної. Одиницями топонімічного словника є урбаноніми – слова і словосполучення, які номінують будь-які міські реалії. Урбаноніми можуть бути представлені загальними й власними назвами. За структурними ознаками урбаноніми поділяються на два типи: однослівні та багатослівна найменування. Однослівні, в свою чергу, поділяються на прості (непохідні) та похідні (композиції, афіксальні деривати, телескопізми, скорочення тощо). Багатослівні урбаноніми можуть складатися з двох і більше членів, зв'язаних між собою певним типом синтаксичного зв'язку.

Утворення урбаністичної лексики відбувається двома шляхами: формуванням нових слів з власного мовного матеріалу або запозиченням готових номінацій з інших мов. Головними джерелами запозичення слів, що у різні часи поповнили

урбаністичний словник британського варіанту англійської мови слугували латинська, французька та італійська мови. Британські урбаноніми утворюються такими способами, як основоскладання, афіксація, телескопія та аббревіація, що повністю відповідає характерній для англійської мови тенденції превалювання цих способів словотвору над іншими. Залежно від прагматичних намірів авторів номінацій найменування міських реалій бувають конкретно-образними та асоціативно-образними. Механізмами утворення останніх слугують метафора та метонімія. Переважна більшість номінативних одиниць, що позначають міські реалії, була створена за правилами вторинної номінації: 1) національно-марковані урбаноніми є, здебільшого, дво- та багаточленні сполученнями; 2) вони утворюються на базі загальних урбанонімів (*cathedral, gallery, hotel, hospital, museum, palace, park, theatre, stadium*); 3) номінативну «унікальність» фразовим урбанонімам надають компоненти, які вказують на місце розташування, на осіб, що є видатними релігійними, політичними, державними діячами, меценатами, підкреслюють національно-культурну значущість та масштабність об'єкта, що номінується.

Перспективним напрямком подальших досліджень може стати виявлення національно-специфічних особливостей урбаністичної лексики США, Канади, Австралії та Нової Зеландії.

НОВЫЕ НОМИНАЦИИ РЕАЛИЙ ГОРОДСКОЙ ЖИЗНИ ВЕЛИКОБРИТАНИИ: СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ И СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТЫ

С. М. Еникеева, д-р филол. наук, профессор;

Д. С. Еникеев, студент

Запорожский национальный университет,

ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, 69600

E-mail: saniyazp@mail.ru

Статья посвящена исследованию социолингвистических факторов и вербокреативных особенностей номинаций урбанистических реалий Великобритании. В статье освещена роль социальных факторов, в частности, научно-технической революции конца XX – начала XXI веков, повлиявших на обогащение и развитие англоязычного словаря урбанистической лексики. Словообразовательный анализ позволил выявить пути и способы формирования новой урбанистической лексики британского варианта английского языка.

Ключевые слова: *номинация, городская реалья, социолингвальные факторы, вербокреация.*

NEW NOMINATIONS OF UK CITY LIFE REALITIES: SOCIOLINGUAL AND WORD-BUILDING ASPECTS

S. M. Yenikyeyeva, Doctor of Philology, professor;

D. S. Yenikyeyev, student

Zaporizhzhya National University,

Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhya, 6960, Ukraine

E-mail: saniyazp@mail.ru

The article deals with the sociolinguistic factors and word-building peculiarities of UK urban realities nominations. The article highlights the role of social factors, including Information revolution of the late XX - early XXI c., that influenced the enrichment and development of the English urban dictionary. Word-formation analysis of relevant lexical units has provided determination of ways and means of forming new British English urban lexicon.

Key words: *nomination, urban reality, sociolinguistic factors, word-building.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беленькая В. Д. Очерки англоязычной топонимики / В. Д. Беленькая. – М. : Высшая школа, 1977. – 226 с.
2. Беленькая В. Д. Топонимы в составе лексической системы языка / В. Д. Беленькая. – М. : Наука, 1969. – 168 с.
3. Белецкий А. А. Лексикология и теория языкознания. Ономастика / А. А. Белецкий. – К. : Киевский университет, 1972. – 208 с.
4. Бондалетов В. Д. Русская ономастика: учеб. пособ. / В. Д. Бондалетов. - М. : Просвещение, 1983. - 224 с.

5. Блашук Л. В. Проблеми урбанізації та міського розселення / Л. В. Блашук // Ефективність державного управління [зб. наук. пр.] – Львів : ЛРІДУ УАДУ, 2010. – Вип. 23. – С. 210-220.
6. Бортничук Е. Н. Словообразование в современном английском языке / Е. Н. Бортничук, И. В. Василенко, Л. П. Пастушенко. – К. : Вища школа, 1988. – 261 с.
7. Верещагин Е. М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – М., 1983. – 269 с.
8. Гак В. Г. К типологии лингвистической номинации / В. Г. Гак // Языковая номинация (Общие вопросы). – М., 1977. – С. 230-293.
9. Гулей Т. В. Запозичення-урбаніміми в лексичній системі англійської мови / Т. В. Гулей // Studia Linguistica. – К. : Київський університет, 2011. – Вип. 5 (1). – С. 381-385.
10. Гулей Т. В. Номінації, що пов'язані з розвитком техніки та технологій у містах / Т. В. Гулей // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження й перспективи. – К. : Логос, 2010. – С. 101-109.
11. Гулей Т. В. Особливості урбанімікону британського та американського варіантів англійської мови / Т. В. Гулей // Studia Linguistica. – К. : Київський університет, 2012. – Вип. 6 (1). – С. 82-87.
12. Гулей Т. В. Урбаніміми в лексичній системі англійської мови (на прикладах назв вулиць Лондона) / Т. В. Гулей // Нова філологія. – Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2010. – № 37. – С. 23-29.
13. Жучкевич В. А. Общая топонимика / В. А. Жучкевич. – Минск : Высшая школа, 1980. – 288 с.
14. Зацний Ю. А. Мова і суспільство: збагачення словникового складу сучасної англійської мови / Ю. А. Зацний, Т. О. Пахомова. – Запоріжжя : Запорізький держ. ун-т, 2001. – 243 с.
15. Зацний Ю. А. Соціолінгвістичні аспекти вивчення словникового складу сучасної англійської мови / Ю. А. Зацний, Т. О. Пахомова, В. Ю. Зацна. – Запоріжжя : Запорізький держ. ун-т, 2004. – 284 с.
16. Карашук П. М. Словообразование английского языка / П. М. Карашук. – М. : Высшая школа, 1977. – 204 с.
17. Карпенко О. Ю. Проблематика когнітивної ономазіології: монографія / О. Ю. Карпенко. – Одеса : Астропринт, 2006. – 325 с.
18. Карпенко О. Ю. Теоретичні засади розмежування власних і загальних назв / О. Ю. Карпенко // Мовознавство. – 1975. – № 4. – С. 46-50.
19. Краткий словарь когнитивных терминов / под общ. ред. Е. С. Кубряковой. – М. : МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. – 245 с.
20. Кубрякова Е. С. Ономазіологія // Лінгвістический енциклопедический словарь / под ред. В. Н. Ярцева. – М. : Советская энциклопедия, 1990. – С. 345-346.
21. Кубрякова Е. С. Роль словообразования в формировании языковой картины мира / Е. С. Кубрякова // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. – М. : Наука, 1988. – С. 141-172.
22. Лучик В. В. Про нові напрями української ономастики / В. В. Лучик // Філологічні дослідження: зб. наук. пр. з нагоди 80-річчя члена-кореспондента НАН України, д-ра філол. наук, проф. Ю. О. Карпенка. – Одеса : Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2009. – С. 144-146.
23. Музя Е. М. Принципы классифицирования топонимов / Е. М. Музя // Вісник Запорізького державного університету. – Запоріжжя : ЗДУ, 2002. – № 1. – С. 95-98.
24. Никитин М. В. Лексическое значение слова. Структура и комбинаторика / М. В. Никитин. – М. : Высшая школа, 1983. – 191 с.
25. Ощепкова В. В. Язык и культура Великобритании, США, Канады, Австралии, Новой Зеландии / В. В. Ощепкова. – М. : Глосса, 2006. – 336 с.
26. Перцик Е. Н. Города мира. География мировой урбанизации / Е. Н. Перцик. – М. : Международные отношения, 1999. – 384 с.
27. Подольская Н. В. Словарь ономастической терминологии / Н. В. Подольская. – 2-е изд. перераб. и доп. – М. : Наука, 1988. – 151 с.
28. Посацький Б. С. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування / Б. С. Посацький. – Львів : Видавництво лівівської політехніки, 2011. – 368 с.
29. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
30. Серебренников Б. А. О методах изучения топонимических названий / Б. А. Серебренников // Вопросы языкознания. – 1959. – № 6. – С. 36-51.
31. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1973. – 366 с.
32. Суперанская А. В. Связь топонимов с называемыми объектами / А. В. Суперанская // История топонимии. – М. : АН СССР, 1967. – С. 74-80.
33. Суперанская А. В. Теория и методика ономастических исследований / А. В. Суперанская, В. Э. Сталтмане, Н. В. Подольская. – М. : Наука, 2007. – 163 с.
34. Суперанская А. В. Что такое топонимика / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1985. – 177 с.
35. Телия В. Н. Типы языковых значений: Связанное значение слова в языке / В. Н. Телия. – М. : Наука, 1981. – 269 с.
36. Чанышев З. З. Некоторые особенности однословных и несколькихсловных номинаций / З. З. Чанышев // Типология номинаций современного английского языка. – Уфа, 1985. – С. 36-41.
37. Шакирова Т. В. Лексический фон номинативных единиц в прагматическом и психолінгвістическом аспектах [Текст] / Т. В. Шакирова, Ю. В. Дюпина, С. Д. Погорелова // Молодой ученый. – 2013. – № 1. – С. 248-251.
38. Швейцер А. Д. Литературный английский язык в США и Англии / А. Д. Швейцер. – 2-е изд. – М. : Эдиториал УРСС, 2003. – 200 с.

39. Bennett J. C. The anglosphere challenge: why the English-speaking nations will lead the way in the twenty-first century / J. C. Bennett. – Rowman & Littlefield, 2004. – 354 p. – ISBN 0742533328.
40. Cameron K. English Place Names / K. Cameron. – London, 1977. – 258 p.
41. Ekwall E. Concise Oxford Dictionary of English Place Names / Ekwall E. - 4-th edition. – Oxford : Clarendon Press, 1960. – 522 p.
42. Watts V. The Cambridge Dictionary of English Place Names / V. Watts. – Cambridge: Cambridge University Press, 2010. – 716 p.

LIST OF REFERENCES

1. Belenkaya V. D. *Outlines on English toponymy*, Moscow, Vushhaya shkola, 1977, 226 p.
2. Belenkaya V. D. *Toponyms in the context of lexical language system*. Moscow, Nauka, 1969, 168 p.
3. Beletskiy A. A. *Lexicology and linguistics theory. Onomastics*, Kyiv, Kievskiy universitet, 1972, 208 p.
4. Bondaletov V. D. *Russian onomastics: study aid*. Moscow, Prosveshchenie, 1983, 224 p.
5. Blashchuk L. V. Issues of urbanization and urban settling. *Efficiency of public administration*. Lviv, 2010, Iss. 23, pp. 210-220.
6. Bortnychuk E. N., Vasylenko I. V., Pastushenko L. P. *Word-building in modern English*. Kyiv, Vyshcha shkola, 1988, 261 p.
7. Vereshchagin E. M., Kostomarov V. G. *Language and culture: Linguistic and cultural studies in teaching Russian as foreign language*. Moscow, 1983, 269 p.
8. Gak V. G. On the typology of linguistic nomination. *Language nomination (General issues)*. Moscow, 1977, pp. 230-293.
9. Guley T. V. Borrowed urbanonyms in English lexical system. *Studia Linguistica*. Kyiv: Kyivskiy universitet, 2011, Iss. 5 (1), pp. 381-385.
10. Guley T. V. Nominations, related to the development of technics and technologies in cities. *Linguistics of the XXI century: new investigations and prospects*. Kyiv, Logos, 2010, pp. 101-109.
11. Guley T. V. Peculiarities of urbanonymicon in British and American English. *Studia Linguistica*. Kyiv, Kyivskiy universitet, 2012, Iss. 6 (1), pp. 82-87.
12. Guley T. V. Urbanonyms in English lexical system (by the examples of London streets names). *New philology*. Zaporizhzhya: Zaporizhzhya National University, 2010, no 37, pp. 23-29.
13. Zhuchkevych V. A. *General toponymy*. Minsk, Vushhaya shkola, 1980, 288 p.
14. Zatsnyi Yu. A., Pakhomova T. O. *Language and society: enrichment of modern English vocabulary*. Zaporizhzhya: Zaporizhzhya State University, 2001, 243 p.
15. Zatsnyi Yu. A., Pakhomova T. O., Zatsna V. Yu.. *Sociolinguistic aspects of modern English vocabulary study*. Zaporizhzhya: Zaporizhzhya State University, 2004, 284 p.
16. Karashchuk P. M. *Word-building in English*. Moscow, Vushhaya shkola, 1977, 204 p.
17. Karpenko O. Yu. *Issues of cognitive onomasiology: monography*. Odesa : Astroprint, 2006, 325 p.
18. Karpenko O. Yu. Theoretical basis of proper and common names differentiation. *Linguistics*, 1975, no 4, pp. 46-50.
19. *Short dictionary of cognitive terms*. Ed. by E. S. Kubryakova. Moscow, Lomonosov MSU, 1997, 245 p.
20. Kubryakova E. S. *Onomasiology. Linguistic encyclopaedic dictionary*. Moscow, Sovetskaya enzyklopediya, 1990, pp. 345-346.
21. Kubryakova E. S. The role of word-building in language world picture formation. *The role of human factor in language: Language and world picture*. Moscow, Nauka, 1988, pp. 141-172.
22. Luchyk V. V. On new tendencies of Ukrainian onomastics. *Philological research: collection of scientific papers on the occasion 80th anniversary of Corresponding Member of NAS of Ukraine, Doctor of Philology, prof. Yu. O. Karpenko*. Odesa: I. I. Mechnykov Odesa National University, 2009, pp. 144-146.
23. Muzya E. M. Toponyms classifying principles. *Visnyk of Zaporizhzhya State University: collection of scientific articles*. Zaporizhzhya: ZSU, 2002, no 1, pp. 95-98.
24. Nikitin M. V. *Lexical meaning of the word. Structure and combinatorial analysis*. – M. : Vushhaya shkola, 1983. – 191 p.
25. Oshchepkova V. V. *Language and culture of Great Britain, the USA, Canada, Australia, and New Zealand*. – M. : Glossa, 2006. – 336 p.
26. Pertsyk E. N. *World cities. Geography of world urbanization*. Moscow : Mezhdunarodnye otnosheniya, 1999, 384 p.
27. Podolskaya N. V. *Dictionary of onomastic terminology*. 2nd ed. Moscow, Nauka, 1988, 151 p.
28. Posatskyi B. S. *Fundamentals of urbanistics. Territorial and spatial planning*. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoyi politekhniki, 2011, 368 p.
29. Selivanova O. O. *Modern linguistics: terminology encyclopaedia*. Poltava : Dovkillya-K, 2006, 716 p.
30. Serebrennikov B. A. On the methods of toponymic names research. *Issues of linguistics*, 1959, no 6, pp. 36-51.
31. Superanskaya A. V. General theory of proper name. Moscow, Nauka, 1973, 366 p.
32. Superanskaya A. V. Relation of toponyms to the nominated objects. *History of toponymy*, Moscow, AS USSR, 1967, pp. 74-80.
33. Superanskaya A. V., Stalmane V. E., Podolskaya N. V. *Theory and methodology of onomastic research*. Moscow, Nauka, 2007, 163 p.
34. Superanskaya A. V. *What toponymy is*. Moscow, Nauka, 1985, 177 p.

35. Teliya V. N. *Types of language meanings: Related word meaning in language*. Moscow, Nauka, 1981, 269 p.
36. Chanyshev Z. Z. Some peculiarities of one and several words nominations . *Typology of nominations in modern English*. – Ufa, 1985, pp. 36-41.
37. Shakirova T. V., Dyupina Yu. V., Pogorelova S. D. Lexical background of nominative units in pragmatic and psycholinguistic aspects . *Young scientist*, 2013, no 1, pp. 248-251.
38. Schweitzer A. D. *Literary English in the USA and England*. 2nd ed. Moscow : Editorial URSS, 2003, 200 p.
39. Bennett J. C. *The anglosphere challenge: why the English-speaking nations will lead the way in the twenty-first century*. Rowman & Littlefield, 2004, 354 p. ISBN 0742533328.
40. Cameron K. *English Place Names*. London, 1977, 258 p.
41. Ekwall E. *Concise Oxford Dictionary of English Place Names*. 4-th ed. Oxford: Clarendon Press, 1960, 522 p.
42. Watts V. *The Cambridge Dictionary of English Place Names*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010, 716 p.

Надійшла до редакції 2 червня 2016 р.